

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > ספר נפש החיים 008 שער ד פרק א הסברה בצורך לברר את החיבור לתורה

ספר נפש החיים 008 שער ד פרק א הסברה בצורך לברר את החיבור לתורה

בעזר ה' נמשיך להשיב על יסודי השאלות שנשאלו, היה ריבוי יתר על כן, בעזר ה' הדברים נענו בכתב. אבל נתייחס לשאלה אחת היסודית ביותר, שהיה לה כמה וכמה פנים.

כמו שנתבאר עד השתא, יסוד המצוה שהיא עיקר הכל שהיא מצות תלמוד תורה, יש את כלל הדבר "והגית בו יומם ולילה" "ודברת בם", יש את פרטות החלקים שנמצאים בתורה, ויש את פרטות ההתחברות של האדם לתורה. ועבודת האדם היא לברר: הן את כלל התורה, הן את פרטות חלקיה שבתורה, והן את פרטות מדריגת נפשו בחיבורו לתורה.

אצל חלק, הדברים האלה הם מחודשים, זרים או יתר על כן. אבל ניתן משל להבנת הדברים: ישנם מאלו שקשה להם למשל ללמוד סוגיות בעיון והם לומדים רק בקיאות, הם ניסו זעיר פה זעיר שם ללמוד בעיון והם רואים שיש להם קושי בלימוד סוגיות בעיון ולכן הם בוחרים לעצמם לעסוק כל ימי חייהם בדיעת התורה בבקיאות. כמובן שהסיבה שהם עשו את הדבר, יתכן שהיא נובעת מחמת קושי או לפעמים מדיעה שאינה שלימה. אבל ההסתכלות של אותו אדם שהוא עוסק בבקיאות ולא עוסק בעיון היא במבט, שאת העיקר הרי יש לו, הוא עוסק מבוקר ועד לילה בדברי תורה, ודאי אולי חסרה לו איזו מעלה של עסק תורה בעיון, אבל את עיקר הדבר שהוא עסק התורה מבוקר ועד לילה, אדרבא הוא שוקד על תלמודו יומם ולילה. מהמבט שלו זה נראה מבט ישר. אבל, כל מי שלמד תורה בעיון באמת יודע, שהמבט הזה הוא מבט חיצוני עד למאוד! כי הבדל עצום ונורא נמצא בין האדם שלומד תורה באופן של למיגרס בעלמא, על אף שיש לו אופן של ידיעה של כל התורה כולה כדברי ר' חיים מוואלז'ין הידועים שאסור חס ושלום לזלזל בו, שהרי מכבדים אפילו ספר תורה שיש בו אות פסולה, וק"ו מי שידע תורה על לשונו על אף שהוא לא בקי בה לעומקה. אבל מי שלומד אם כן תורה בעיון יודע, שאדם שלומד תורה בחיצוניותה למיגרס בעלמא, בוודאי שיש לו חיבור לתורה, בוודאי שיש לו מצוות ת"ת, בוודאי שהוא חביב לפניו ית"ש ועוד ועוד, **אבל את עיקר מדריגת התורה אין לו!** אין לו את עיקר מדריגת התורה, ראשית- מפני שהוא לא משיג את הדברים על אמיתותם ולכן גם החיבור שלו למדריגת התורה היא הרבה יותר פחותה. אז אצל מי שלומד למיגרס בעלמא, אפילו אם זה ידיעה של ראשונים ואחרונים אבל באופן של ידיעה בעלמא, הוא לא חייב להיות שהוא רואה מה חסר כאשר אין בירור של כל סוגיא ולהיפך, נראה לו הרבה פעמים שהתעכבות על כל סוגיא וסוגיא לריבוי של זמן זה קרוב לביטול של זמן, ויתר על כן רוב פעמים יוצאים עוד צדדים ועוד צדדים, ולא יוצאות מסקנות ברורות, ואין נפק"מ להלכה, ועוד כמה טענות מטענות שונות, שפעמים יש גם בהם אמת. אבל הצד השוה, שהוא לא רואה **שתורה עניינה - "עולם ברור ראיתי" בכל סוגיא וסוגיא שבה הוא עוסק**. אדם שלומד למיגרס ואינו עוסק בעיונה של תורה, אין לו מבט של עולם ברור של תורה, הוא יודע מה כתוב בגמרא, מה אומר רש"י ומה אומרים תוס' וכדו', אבל הוא לא מבין את הדברים לאמיתותם ולעומקם! לדידו הוא לא רואה כ"כ את נקודת החיסרון, אבל ממבט של מי שנמצא בעיונה של תורה כסדר וזה עיקר חיי- הרי שהוא רואה שאותו פלוני שלומד למיגרס ולא לומד בעיון חסר לו את כל עיקר עניינה של תורה שהיא עומק חכמתה של תורה, עומק הבהירות של עולם ברור ראיתי.

המשל ברור עד למאוד. כשבאים להעתיק אותו לנמשל, שזה סוגיא דידן. אז כמו אותו אדם שלומד תורה בלמיגרס בעלמא והוא לא רואה את הצורך לברר כל דבר על אמיתותו, מעין ומעין של אותו דבר- גם אדם שלומד תורה בעיון, על אף שהוא לומד תורה בעיון כסדר ועולה בידיו יפה לברר דברי ראשונים ואחרונים וגם חידושים דיליה, ולכאורה הוא כן יש לו עולם ברור, וא"כ מה חסר כאן? אבל באמת, מעין אותו חיסרון שהוזכר לעיל, מונח כאן עוד סוג של חיסרון נוסף: אמת והכל נכון שזה

דברי תורה, אבל איפה **הוא עצמו** במדרגת התורה בדבר הזה? את זה הוא לא בירר!! יש הרי 'תורה' ויש את 'העמל בה', כפי שהוזכר ונתחדד לעיל כמה וכמה פעמים בלשון הנפש החיים. וכשם שצריך לברר את התורה עצמה, חלקיה, כלליה פרטותיה ודקדוקיה, כך צריך גם לברר את מדרגת העמל בה, הן מצד מה שכרו ומה עונשו כמו שיתבאר בסוף שער ד', אבל בעיקר כמו שנתחדד- לברר את העמל שבה ביחס לחיבור של תורה. כמו שבעיונה של תורה, האדם לומד והוא צריך לברר את כל חלקי הסוגיא לפי ערכו לפי מדרגתו לפי עניינו, ואם לא כן בוודאי שיש לו תורה אבל חסר לו את שורש כל החיבור לתורה כי אין לו עומקה של תורה. **כמו שיש עומקה-של-תורה כך יש חיבור של העומק-שבאדם לתורה.** אדם שלומד תורה בבקיאות- אין לו עומקה של תורה בוודאי. אדם שלומד תורה בעיון ושמירה, זוכה אמנם לעומקה של תורה 'כי הם חיינו', אבל- האם **העומק שלו** מחובר לעומקה של תורה? זו שאלה נוספת. לסוגיא הזו התעכבו בדברי הנפה"ח שלמדנו עד השתא הרבה.

מי שלא **מכיר** את אותו עולם של עומקו שלו בהתחברותו לתורה- הרי שהוא לא רואה מה חסר. בדיוק כאותו אדם שלומד תורה בבקיאות ולא לומד תורה בעיון שהוא לא רואה מה חסר, ומתמיה: מה, יש עוד שיטות? לא סגי בית יוסף וב"ח? הוא הרי לומד טור שו"ע עד ההלכה למעשה ויודע מה לעשות, ומה אפוא חסר? הוא שואל 'מה חסר?' כי הוא "לא ראה מאורות מימיו" כלשון הנפה"ח ולכן הוא לא רואה מה חסר. מעין דמעין של אותו דבר, אדם שכן לומד תורה לעומקה אבל לא מתוך העומק המבורר שלו, הרי שיש כאן תורה אבל אין כאן את העמל בה שיצטרף למדרגתה של תורה. וכל זה נובע מחמת תפיסה חיזונית: שהאדם רואה את מעלתה של תורה, אבל הוא לא תופס שהמדרגה הרי צריכה להגיע לבסוף **לאורייתא וישראל חד-** שכמו שיש את העומק שבתורה, כך ה'חד' **הזה צריך לנבוע מהעומק שלו בהצטרפותו לתורה.** אלא תופסים את ה"תורה וישראל חד" כסגולה, כידיעה בעלמא, אבל לא כמציאות של חיים.

כשמבינים שהתורה וישראל הם חד, "אורייתא וישראל חד"- אז מבינים שדייקא מברור של עומקה של תורה מול עומק של נפש המתחברת לתורה, שם מתגלה לאדם שהוא חד עם האורייתא, והתורה והוא- הם דבר אחד. לדעת שהוא חד כל בר בי רב דחד יומא יודע שהוא חד, אבל מי נמצא שם, מי הוא חד איתה?- מי שמברר את עניינה של תורה ומברר את נפשו בעומק חיבורו לתורה- הוא באמת יגיע לחד. כמה אנשים הגיעו לחד?- מעט מעט מזעיר. וכל זאת למה?- ודאי שאפשר לומר שחסר בעמל, חסר במסירות נפש לתורה והכל אמת. אבל הסיבה השורשית היא- כי כל שורש התפיסה של עסק התורה נובע מ'פליגני', הוא נובע מתפיסה שיש עומקה של תורה אבל מאידך כל צורת העמל לא נובע בחיבור של האדם לתורה. ואם זה לא תחילת המהלך אז איך הוא יגיע לבסוף למדרגה של 'אורייתא וישראל חד'?

הדברים הללו, יש מי שהם קרובים אליו יותר ויש מי שרחוקים ממנו, איש לפי ערכו ואיש לפי מהללו. אבל מי **שיקלוט** את מהלך הדברים- או אז יפתח לפניו עולם חדש שהוא ה'חדש ישן', שהלא כך היתה צורת עסק דברי רבותינו: "ליבם בוער בקרבם" מתוך בהירות במדרגת התורה, ומתוך בהירות בכוחות הנפש. מי שרגיל ללמוד רמב"ם בסדר של יד החזקה, זהו אותו רמב"ם של פירוש המשניות, וזהו אותו רמב"ם שסידר את כל כוחות נפשו של האדם הן בסנהדרין ובעוד מקומות. זהו אותו רמב"ם של אותו בהירות של אותו עומק של חיבור. מי שלא יקלוט את מהלך הדברים, אולי הוא יזכה לאורה של תורה בכללות, והוא יזכה לאורה של תורה מצד מה שהוא משיג בתורה בפרטות, אבל לחיבור שלו להיות 'חד' עם אורייתא הוא לא יוכל להגיע.

כל הדברים לא נאמרים למי שעמל בתורה במסירות נפש לשמה. **מי שעמל בתורה במסירות נפש לשמה** הוא יגיע לכל ההשגות גם בלי בירורים, **הבירורים יבואו מאליהם מכח קדושת אור התורה שתבקע בקרבו ותאיר לו את הראוי לו.** אבל זולת כך, מי שלא עוסק בתורה באופן של לשמה במסירות נפש-

אז כמו שבעמל של כל סוגיא הוא מברר ומברר את חלקיה וכך היא דרכה של תורה, כך הוא צריך לברר את חלקי חיבורי הנפש שלו לעסק התורה יום יום שעה שעה. כי כמו שלקנות ידיעה בכל הש"ס כולו בעיון זה לא שאלה לא של יום ולא של יומיים, וגם כל ימי חייו של האדם כולי האי ואולי וצריך לזה אור משמיים, כך גם הבירור של הנפש מול חיבורה לתורה זה לא דבר שיכול להתברר ממילא, והוא לא דבר שיכול להתברר ממעט זמן. בשביל זה האדם חי "ימי חייו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", הבירור בזה הוא בירור שנעשה עוד ועוד ועוד. משל למה הדבר דומה?- לילד שמיד בתחילת לימודו בכתה ה' פותח ר' שמעון ור' חיים, וחוזר לאבא ואומר שהוא לא מבין כלום אז זה סימן שאין לו שום השגה בתורה! ברור שאין לו השגה בר' חיים ור' שמעון כי רק עכשיו הוא התחיל ללמוד. כן הדבר כאשר נכנסים לדון כלפי הסוגיא השנייה שהיא החיבור של האדם לתורה: אי אפשר שאחרי חצי שעה או חצי יום או חצי שבוע, ואפילו אחרי חצי חודש, שכבר יהיה ברור לאדם- מה היא התורה, מה הוא, מה החיבורים שלו, ואם לא, אז זה רחוק מהנפש שלי, זה לא שייך אלי, זה למעלה מהשגתי ו"שוב למקומך". צריך להבין שהדברים הללו הם מהלך של חיים! כמו שברור לנו שבעסק לימודה של תורה, הבירור של תורה זהו- עוד סוגיא ועוד סוגיא ועוד סוגיא, ולאט לאט האדם זוכה לא רק לדעת עוד סוגיא אלא גם הבהירות שלו בתורה הולכת וגדילה וההשגה שלו בתורה הולכת וגדילה, כך גם מהלך הדברים שנתבאר כאן הוא מהלך ארוך מאוד של ימי חיים, הוא לא מהלך של הבנה לזמן! הוא מהלך של ימי חיים כסדר שבו האדם דורך: הוא מתייגע יותר בתורה ויש לו בהירות יותר בתורה,

ולאט לאט הוא למד להכיר את התורה יותר, והוא למד גם להכיר את נפשו יותר, ולהכיר גם את חיבורו לתורה יותר. זהו סדר של חיים שלוקח הרבה מאוד זמן.

איך מתחילים את הדבר? כל דבר נעשה "קובץ על יד ירבה" (ע"ז יט.), והוא מתחיל מביור מועט אבל כסדר שהולך ומתחזק ומתחזק. וכמו שבתורה הוא עולה לאט לאט לפי השגתו ולפי מדרגתו, כך גם בחיבור שלו לתורה אם הוא יברר את הדברים כסדר לאט לאט- הוא יזכה לעלות. הציפיה שהדברים יהיו ברורים בתחילתם וההשגה תבוא מיד, זהו כאדם שפותח תחילת מסכת ברכות וסובר לגמור את כל הש"ס כולו תוך שבוע. ברור הרי לכל מי שמבין מעט פנימיות, שחיי הנפש הם רחבים מאוד ועמוקים מאוד. ולכן עמל התורה הוא כל ימי חייו וגם החיבור של האדם עם נפשו לתורה הוא כל ימי חייו, ולא רק בהתחברות יתירה אלא בבהירות של החיבור שהולך והולך מחיל אל חיל.

הדברים שנאמרו הם מהלך של חיים. ההוצאה שלהם לפועל מתחילה מהביור הפשוטים. כמובן שאי אפשר לכוון ציבור שלם איך עושים בירור, כי זה לא שווה לכל נפש ונפש. הצד השווה בכללותו נתבאר- לברר מה הם חלקיה של תורה, מה הם החלקים בנפשו, ובאיזה חלקים הוא מתברר. מכאן ואילך, כל נפש ונפש צריכה לברר את עצמה עוד ועוד ועוד, הן במדרגת התורה, כלל התורה, וכח התורה כמו שנתבאר, והן בכח חיבורה שלה לתורה. אבל הדברים הללו- הם שאלה של דרך חיים!!

אני מקווה שבס"ד, כאשר לומדים את דברי הנפה"ח בעיון בצירוף דברי רבותינו כהשלמה לדבריו, לאט לאט יהיה יותר הבנה איך היה דרך רבותינו הקדמונים ראשונים כמלאכים, הרמב"ם, הרמב"ן, שכסדר רואים שהעמל שלהם בתורה בא מתוך בהירות הנפש עצומה וחיבור לתורה מבהירות נפש עצומה עד למאוד. כך היא הדרך שדרכו בה הראשונים קדושים כמלאכים. **הדרך הזו נעלמה כמו שכתב הנפה"ח, כי כלל מדרגת הלב נעלם**, וכשנעלם כלל מדרגת הלב אז הבהירות של הקשר לתורה מכח החיבור של האדם בוודאי נעלם. ותולדת הדבר הגיע עד כדי כך שבני אדם סבורים שעסק של תורה בלי בירור של נפשו בחיבורה של תורה היא הצורה הנכונה, והבירור לחיבור של תורה שייך רק לאלו שקל להם ונח להם ונעים להם, אבל אם זה יוצר מיד בלבול אז הוא שב למקומו לאחוריו. צריך שיהיה ברור שהחיים של דברי הקדמונים באו מתוך אותו בהירות של בהירות של סוגיות בהוויות דאביי ורבא, אבל מהבהירות של הנפש שלהם איך להתחבר לתורה יום יום.

הדברים שנאמרים, הם המהלך חיים שעליו כתב הנפה"ח בתחילת דבריו, שכך חיו דורות הראשונים. האם מהלך חיים זה נעלם? - כן. איפה זה נעלם? - לא רק בחוץ, גם כאן בתוך הבית מדרש זה יכול מאוד להעלם אם לא רואים שזה הצורת חיים של הקדמונים! נראה לנו שאולי זה דבר חדש, אבל אם **הקדמונים חיו עם "לב בוער בקרבם" זהו מחמת שהלב שלהם היה חי בבהירות**, ולא רק בהתלהבות. ליבם היה חי בבהירות וגם בהתלהבות ואז החיבור שלהם לתורה היה חיבור אמיתי, חיבור שלם של "קוב"ה ואורייתא וישראל-חד".

- [נפש החיים שער ד](#) [1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/תורה-את-החיבור-לברר-בצורך-את-החיבור-לתורה>

Links

[1] <https://bilvavi.net/nefesh.hachaim.dalet>